

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comletele școlare și paric. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizo-
ratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu
se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Învățătorul și școala muncii. 3

VASILE ZDRENGHEA inv. dir.

B Lucrări cu 2 dimensiuni.

1. Tăieturi în hârtie.

Scopul acestor tăieturi e ca și acela al indoitului în hârtie : agerimea văzului, deprinderea mânei pentru lucrări tehnice. Elevul cuprinde ușor forme și mărimi ; pe lângă acestea i-se dezvoltă gustul estetic și artistic și multe din obiectele intuite devin mai clare în mintea lui.

Material : Hârtie, dacă e cu puțință mai groasă și colorată.

Mijloace auxiliare : Foarfeci, pe cari le va aduce elevul cu sine în ora de lucru manual, eventual le procură școala, apoi material de lipit.

Materia diferitelor clase :

Cl. I.

În această clasă elevii nu vor lucra cu foarfecile, ci li-se va da fașii de hârtie de diferite colori. Aceste fașii sunt tăiate de învățător în diferite lungimi de 2, 4, 6 și 8 cm și 3—4 mm late. Acestea lipite pe hârtie vor da formele diferitelor obiecte din învățământul intuitiv precum : masă, scaun, laviță, dulap, cruce, fântână, pălărie, pat, fereastră ș. a. Întru cât se poate să se țină seamă de colorarea obiectelor din natură.

Cl. II.

Deprinderi în tăiatul cu foarfecile. Se vor tăia iarăși obi-

ecte din învățământul intuitiv. Aceste ar fi: steag, lopată, tăbliță, tablă, fereastră, fântână fațada unei case, fundul unei case ș. a.

Cl. III.

Din învățământul geografic: Se taie sala de învățământ. Totastfel facem cu comuna.

Apoi din Științele naturale: Din o hârtie tăiată în formă de pătrat desvoltăm capul calului, al cânelui în diferite poziții apoi animalul întreg. Din o hârtie tăiată în formă de cerc desvoltăm mâța, iepurele, puiul. Din alta tăiată în formă ovală și una mică rotundă desvoltăm: rața, gâsca etc.

Cl. IV.

Materia acestei clase ar fi: cana de oțet, sticla, cana de cafea, cânceu, ceașcă pe farfurie, săcuțe, ciocan, rândea, clește, sapă, lopată, coasă, lopată de gunoiu, furcă de fân, cheie, pară, prună, fragă, măr, cireasă, fluture, frunze de pomi de ierburi.

Toate acestea, de sine înțeles, se vor tracta și la desemn. Faptul, că unele din ele au fost desemnate și în clasele anterioare, n,are să ne supere. Aici le vom tracta și din alte puncte de vedere precum: din punct de vedere al perspectivei; cu efect de umbră și de lumină.

BCU Cluj / Centru de Cercetare și Bibliotecă Cluj 2. Desemnul.

Scopul desemnului, ca al ori cărui obiect de învățământ, nu poate fi altul decât *educativ* în prima linie, iar în a doua *instructiv*. Deci și prin desemn se țintește la formarea *caracterului religios-moral*, scopul suprem al educațiunei.

Desemnul contribuie atât la îmbogățirea minții — clarificând multe din obiectele de învățământ — cât și la nobilitarea inimei obicinuind pe elev să știe aprecia *frumosul*.

Ambele specii ale *interesului pedagogic*, adecă interesul față de om și interesul față de natură sunt cultivate prin desemn. Desemnul obicinuieste elevul ca să observe bine ceea ce vede, să se întrebe după cauze și să aprecieze din punct de vedere estetic. Iată deci interesul *empiric, speculativ și estetic*.

Dar desemnul nu în mai puțină măsura contribuie și la formarea interesului *simpatetic* și *religios*. Ca exemple ne pot servi tablourile bune, la cari elevul se iută ore întregi, simțind milă pentru cutare personagiu, cum ar fi de pildă un cerșetor, sau un orfan, sau simțind cum pătrunde religiositatea în sufletul, admirând frumseța cutăriu tablou religios.

Știm de ce însemnătate e interesul pedagogic. Dela el până la voință nu e de cât un pas, iar o voință constantă în spre bine nu e decât un caracter.

Dar desemnul afară de scopul educativ mai urmărește și

un scop secundar anume : înțelegerea unei opere de artă. Pentru că generațiile ce le va da școala primară în viitor, nu e permis să se mai exprime, ca cele din trecut, că icoanele făcute de zugravii satelor, sunt mai frumoase decât cele făcute de un artist cu academia de belearte din München cum-am avut prilejul să aud.

Un alt scop secundar este ca într-o cât numai se poate să scoatem la iveală talentele, de cari avem multă trebuință.

Premierse acestea să ne ocupăm mai de aproape cu desemnul. Eu împart desemnul în două părți: Desemnul învățătorului și desemnul elevului.

a). Desemnul învățătorului.

Mă voi ocupa mai întâiu de desemnul învățătorului și voi răspunde obiecțiunii foarte, des auzita între învățători:

„Nu toți suntem desemnatori“. E adevărat. Totuși cine crede că un desemnator iscusit „scutură din mânecă“ desemnul, se înșală, căci și acesta trebuie să studieze natura, să-și însușiască materia întâiu pentru sine, apoi s-o predea în clasă. Desemnatorul iscusit, ce e drept va lucra cu mai multă ușurință iar cel mai puțin dotat mai greoiu. De permis însă nu-i permis să dispreze nimenea, pentru că precum nu toți suntem oratori și totuși un cuvânt plin de sentiment, spus cu căldură încălzește inima elevului, stărnind sentimentele dorite — totașa și în desemn mai primitiv, însoțit de cuvintele explicative ale învățătorului va clarifica lecțiunea dată.

Se naște întrebarea: Cum să desemnăm? Eu cred că metoda de a reduce la anumite forme geometrice, și apoi din acestea să se desvolte obiectul dorit, nu e potrivită, căci nu formele geometrice, ci însemnarea în memorie a punctelor cardinale dau forma obiectului. Formele geometrice alungă viața din obiectul ce e a se desemna.

Pentru a putea desemna trebuie să observăm bine obiectul dat. Și fiindcă e vorba despre desemnul pe tablă: să-l facem în contururi generale, să nu ne împiedecăm de amănunte, cari fac să se piardă din claritatea desemnului.

Un obiect, dacă numai se poate să se desemneze cu împrejurimea lui, ceea ce e de altcum mai greu, fiindcă reclamă cunoașterea perspectivei, așezarea în spațiu etc. E adevărat, că felul acesta de a desemna, dă cu mult mai mult elevului, pentru învățător însă e mai greu, căci va trebui să țină seamă de mai multă umbră în partea dinainte a desemnului, de lumină mai multă în partea dinapoi, partea dinainte va desemna-o cu linii mai puternice, iar fondul cu linii mai delicate.

Învățătorul nu va lucra numai cu vârful cretei, care va fi o muncă anevoioasă, ci în cele mai multe cazuri va desemna cu latul ei.

Pentru a scoate în relief unele lucruri ne folosim apoi și

de cârpă sau burete, cu cari îndepărtăm tonurile prea aspre.

O altă parte a tehnicii de desemnat e că liniile ce le facem să fie în senzul formei și al luminei. Exemple: O suprafață oăblă, netedă vom face-o, din linii orizontale; iarba însă nu o vom face totașa, ci cu linii verticale scurte. Un corp rotund nu se va umbri cu linii verticale, ci cu linii, cari merg paralel cu elipsa de deasupra sau dedesupt. Trunchiul stejarului însă și al salcei îl vom face cu linii verticale, cari indică totodată și scoarța lor.

Dar ori câtă teorie s'ar înșiră aici sau oricât ar ceti învățătorul în direcția aceeașta, nu face atât, ca dacă el ar asista și numai o oră la un bun desemnator.

În cele următoare voi schița pe scurt serviciul, ce, desemnul învățătorului îl face diferitelor obiecte de învățământ:

1, Exercițiile intuitive: Deși ca principiu e stabilit, ca totul să se intueze în natură, totuși sunt lucruri, cari nu se pot intui atunci, când cere trebuința. În cazul acesta desemnul învățătorului e foarte binevenit. Dar chiar și atunci, când s'a făcut intuiție, o reimprospătare pe tablă a celor văzute e cu atât mai folositoare.

2, Piese de cetire: Aici obvine cel mai variat material și un învățător, care va ști cât de cât de mână cretă, înțeleg nu pentru a scrie, ci pentru a desemna, a făcut foarte mult. E adevărat, aici în cele mai multe cazuri nu mai desemnăm obiecte singurate, ci peisagii.

3, Istoria naturală: În colecțiuni de științele naturale stăm mai rău. Ne întrebăm, deci, dacă un învățător nu va prezenta prin desemn, fie și mai primitiv de ex: diferite picioare de ale pasărilor: înotătoare, agățătoare, răpitoare, rătăcioare etc. a dat el o idee cât de palidă despre ele? Răspunsul este un „nu” hotărât. Sau prin ce va ilustra diferite ciocuri de pasăre ș. a.?

4, Istoria: Până și la Istoric avem trebuință de desemn. Ghioaga lui Burcel, balta lui Mihaiu Viteazul, sabia turcească din „Isbânda dela podul înalt”, arcul și săgeata voinicilor lui Negru Vodă ș. a. sunt tot atâtea lucruri, ce trebuiesc desemnate, căci altcum nu prea avem prilej să le intuim.

5, Geografia: Lecții de Geografie fără desemn nu se pot închipui; însă dintre tot felul de desemn, cel mai anevoios și mai plictisitor totodată e desemnul geografic. Atât învățătorul cât și elevul vor trebui să se familiarizeze și cu acesta.

b) Desemnul elevului.

În ce privește desemnul elevului voi fi cât numai se poate de scurt, de oarece el e schițat mai amănunțit în Programa analitică.

Ceeace aş mai adauge eu ar ,fi următoarele : Desemnul elevului întru cât numai se poate să se facă după natură, din când în când însă vom desemna și după memorie, ba chiar și după fantazie.

Fiecare elev să aibă rechizitele necesare precum ;

- 1, Un creion nici prea aspru nici prea moale.
- 2, O gumă.
- 3, Hârtie de desen
- 4, Pastele de diferite colori.

Toate obiectele ce se desemnează de către elev să se aleagă astfel ca ele să se poată și colora, pentrucă e știut, cât de mult iubește copilul colorile.

În decursul anilor de școală elevii, se vor dedă cu ajutorul învățătorului, să distingă umbra de lumină cu colori mai deschise. Să știe în clasele superioare ce va să zică perspectivă. În aceste clase îi vom cuprinde apoi să facă desemnuri cu efect de umbră de lumină și cu perspectivă și numai cu creionul sau cu penița. Dacă împrejurările ne-ar permite, am putea face încercări și cu acuarele.

E de sine înțeles, că toate desemnurile ce le facem, deși prezentăm copilului obiectele de desennat în natură, totuși învățătorul le face mai întâi pe tablă, dând explicațiile de lipsă.

B Conturare.

Conturarea diferitelor obiecte din învățământul intuitiv se întrebuintează mai ales în anul prim de școală și se face.

1. cu *beșigase* (chibrite) cioplite în 4 dungi în lungime de 4 centimetri. Cu acestea se conturează diferite obiecte precum : laviță, scaun, masă, pat, casă, scară, fund de casă, lopată, furcoiu, biserică ; unele litere, ș. a.

2. cu *beșigașe* cioplite în 4 dungi, în lungime de 1 centimetru se conturează diferite obiecte : poame, animale litere ș. a.

La conturarea cu aceste obiecte avem de lucru cu numărul lor, adăugând și scăzând.

3. cu mai multe *bucățele de afă*, cu cari se conturează : ou, măr, pară, ridiche, mură (morcov), pâstaie, sticlă, numeri și litere.

4. cu *mazăre* se conturează iarăși tot ce poate fi mai ușor la începutul anului și ce poate interesa copiii începători anume : litere, poame, animale, casă, biserică.

Conturare cu mazăre e o ocupație foarte potrivită pentru orele silente, când elevilor li-se dă ca ocupațiune ceva din jumătatea de oră directă precedentă.

Activism și actualism în învățământ.

Dacă vom proceda în școlile noastre în felul arătat mai sus eliminăm din ele răul cel mai mare de care suferea școala pasivă: nelucrarea, șederea liniștită, tăcerea fără rost și primirea cunoștințelor de-a gata. Delăturărea acestor greșeli va aduce cu sine o activitate binecuvântată în învățământ. Că de ce mare însemnătate e învățământul activ am spus-o și la începutul acestei lucrări, când am zis, că elevul nici când nu e mai atent, ca atunci, când e activ.

Nu înseamnă însă că numai atunci e activism în învățământ când și mâna e ocupată, ci peste tot, când elevul ia parte activă la toate lecțiile, ce i-se predau.

De o valoare egală cu activismul e actualismul în învățământ. A nu ținea cont de acest principiu, înseamnă a nu dispune de tactul pedagogic, ce pedagogia îl impune învățătorului în tot momentul, când acesta se află înaintea elevilor săi.

Să ne închipuim cât de absurd ar fi și numai ca repetiție prin Novembrie: „Vine vine primăvară“, sau am memoriza în Decembrie „Satutare dragă vară“, ori toamna am trata la Științele naturale mineralele, iar iarna floarea și părțile ei.

Tot în cadrele actualismului în învățământ cade și tractarea chestiunilor morale, economice, sociale, cari trebuiesc lămurite după timpurile în cari trăim. A face morală în școală și a nu arăta cât de scăzut e moralul omenimei după războiu, a vorbi despre patrie și a nu spune elevilor însemnătatea desrobirii noastre de sub jugul milenar, sau a nu spune, să sunt și azi atâția și atâția răuvoitori ai țării, cari trebuie infierați după merit, — înseamnă a nu fi actual în învățământ.

Ținând cont de principiile expuse mai sus, vom putea constata în viitorul nu tocmai îndepărtat, că ne apropiem de realizarea unui alt principiu, care până acum numai în parte s'a împlinit: „Non scholae, sed vitae discimus“.

Noul spor.

Iată dispozițiunile ministerului de finanțe transmise tuturor departamentelor;

1) Se vor întocmi statele de plată cu salariul brutto ce revine fiecărui funcționar după normele de până acum, adică inclusiv toate sporurile de scumpete, precum și orice alte sume primite prin statele de salarizare:

2) Se va calcula pentru fiecare funcțiune salariul corespunzător după bugetul din 1914, sumă ce se va înmulți cu coeficien-

tul 40 obținându-se astfel „salariul ideal”, pe care vor trebui să-l primească diversele grade de funcțiuni. La calculul salariului din 1914 se va socoti inclusiv diurna—dacă este prevăzute în statele dezvoltătoare ale bugetului;

3, Se va calcula pentru fiecare funcțiune diferența dintre salariul brut arătat la punctul 1 și salariul brutto din 1914 înmulțit cu 40 dela punctul 2.

4) Se va calcula 15 la sută din această diferență dintre salariul brut actual și dintre cel ideal. Suma rezultată, adică: cota de 15 la sută din diferența dintre cele două salarii reprezintă sporul ce va reveni fiecărei funcțiuni prin repartizarea miliardului destinat ca spor pe cele 6 luni din 1926.

Toate sporurile acordate potrivit normelor de calcul arătate mai sus se cifrează la un total de circa 600 milioane lei, rămânând pentru sporurile convenite pensionarilor restul de lei 400 milioane.

Baza de calcul și de repartizarea a cotei de spor convenite pensionarilor n'a fost încă stabilită, ministerul de finanțe fiind hotărât să îndrepte cu acest prilej toate nedreptățile și inegalitățile de tratament aplicate diferitelor categorii de pensionari, după data regulării drepturilor la pensie.

Aceste rectificări însă vor reclama încă oarecare timp.

Pe lângă fiecare departament se va institui câte o comisiune specială, însărcinată să rezolve toate cazurile ce nu sunt prevăzute în dispozițiunile și în calculele ministerului de finanțe referitoare la repartizarea salariilor sporite.

Sporul nou se va achita chiar în cursul lunii Iulie odată cu salariile și se va urma tot astfel până la 31 Dec. când va trebui să se treacă în bugetul pe 1927 cifra salariilor majorate cu noul spor de un miliard.

Insemnări.

* „Imnul copiilor”. — Se cântă în școlaele americane din Statele-Unite.

„Eu sunt copil. Sunt cea mai nouă și mai veche instituție din lume. Eu moștenesc pământul când vin pe lume, iar când mă duc îl las copiilor cari vin după mine. Datoria mea e să las pământul mai bun de cum l-am găsit. Dimpreună cu milioanele de frați și surori mi-ași împlini bine datoria aceasta, dacă lumea nu ne-ar chinui cu nepriceperea ei. La început am nevoie de lapte bun, de aer sănătos și de joc. Mai târziu imi trebuie școlae bune, ca să mă pregătesc serios pentru viață. Vreau să trăesc. Vreau să râd, să mă joc, să iubesc, să muncesc. Vreau să ascult cântece frumoase, să citesc cărți bune, să văd tablouri frumo-

ase. Vreau să construiesc case, drumuri, cai ferate, mașini. Vreau să alerg prin pădure și să mă scald în gărlă. Vreau să mă joc cu zăpadă. Eu sunt trecutul, prezentul și viitorul. Ușurați-mi calea și vă voi ajuta la rândul meu. Eu sunt speranța voastră: eu sunt copilul“.

○ minune. — În școlile din Danzig s'a introdus de mult în program, lectura zilnică a unei gazete pentru a spori conștiința copiilor despre lucruri și fapte. În desfrânarea universală de acum, aceasta e o minune. Gazeta din Danzig în rigoarea etică a școlii germane va fi ajuns de sigur să fie aceea ce doria învățatul Hauer, — un manual de cultură.

Muncă școlară. — Iată felurile de muncă la care sunt obligați școlarii bulgari pentru prefacerea patriei ruinate: „Curățirea localurilor de școală, a curților și grădinilor acestor locuri, facerea de garduri vii, împăduriri, săpături de santuri, curățirea lucrurilor din muzee, săpături arheologice, infrumusețarea curților, a sălilor de cetire, a bisericilor, a cimitirelor, construirea de drumuri și de barăci pentru coloniile școlare, ararea și îngrijirea ogoarelor comunale“. Rezultatele sunt vrednice de laudă.

„Universul“

ȘTIRI.

* *Distribuția chitanțelor de pe vom mai ținea deschisă colulie și August urmează pe mă- lecta până la 31 Iulie a. c.; sura ce ni-se trimite de către atunci vom licuידa-o cu orice școli actele restante. E în in- rezultat.*

teresul tuturor deci ca să salisfacă de urgență ordinar noastre respective.

* Contribuiri pentru familia decedatului inv. I. Deva: *Gheorghe Pandur învățător romano-catolic în Tiur 100 lei.* Suma încasată până aci 4820 lei. *Cu acest prilej rog din nou pe dnii colegi să binevoiască a alerga de grabă cu obolul lor pentruca să putem achita din colecta aceasta cel puțin spesele de înmormântare, care se urcă la suma de 5800 lei. Factura din cestiune ni s-a trimis în zilele aceste și așteptăm să fie achitată de urgență. Avizăm pe colegi, că*

* S-au mai înscris ca membrii la Cooperativa noastră următorii: Grigorie Bădilă cu 3000 lei, Bona Elena 2000 lei, Elena Cucuian 2000 lei, și Oprean Simion 2000 lei.

* *Posta Redacției, Dș. A. P. în BS.* Am primit pe „Nuțiu“ și-l vom publica cu plăcere în numărul viitor. Probabil ca în vara aceasta să dau pe acolo cu toți ai mei. Dlor *I. D. în C. și R. în R.* Par'că ne-ați uitat cu totul, de oarece n'am primit de mult nimic dela DVoastră. „Amicul Școalei“ are lipsă și peste vară — ca ori când — de concursul colegilor cari știu să manuiască condeiu.